

LOUČENÍ S YANGEM

SEDÍME KOLEM STOLU, snídáme – manželka usrkává čaj, Mika si hraje se lžící a já navrhuju, že bychom o víkendu mohli otrhat jablka –, když vtom Yang praští hlavou do misky s cereáliemi. Je to náhlý, mechanický pohyb a lupínky i mléko se přitom rozprsknou po celém stole. Yang se narovná, tváří se, jako by se nic zvláštního nepříhodilo, načež udeří obličejem do misky ještě jednou. Je hysterickej, myslí si Mika. Začne Yanga napodobovat, předkloní se, aby ponořila tvář do mléka, ale Kyra ji odtáhne od stolu a odvede z kuchyně, abych se o Yanga mohl postarat.

V takových situacích mi to moc nemyslí. Stojím v kuchyni, moje židle leží překocená za mnou a jsem naprosto ztracený. Mám ho vypnout a zavolat do firmy? Mám ho vypnout a zavolat do firmy? Miska už je prázdná, mléko kape ze stolu, cheerios se válejí všude okolo a Yang má na čele rudý pruh v místech, kde obličej narazil do misky. Nad levým víčkem se mu od lebky odtrhl kus kůže. Rozhodl jsem se, že ho raději vypnu. Firma mi pak poradí, jak ho mám znova nahodit. Stoupl jsem si za Yanga, a když sebou zase trhl dopředu, vytáhl jsem mu košili z kalhot. Pak jsem

stiskl kryt ovládacího panelu na jeho zádech. Ta věc neodskočila a zůstala zavřená; byla zašroubovaná.

„Kyro,“ řekl jsem hlasitě směrem ke dveřím do obýváku. Neozvala se, jen z prvního patra jsem slyšel, jak Mika vříská, že chce vidět bratříčka. A k tomu mohutné rány, jak Yang mlátí hlavou do stolu. „Kyro!“

„Co se děje?“ zakřičela. *Buch.*

„Potřebuju křížový šroubovák!“

„Cože?“ *Buch.*

„Šroubovák!“

„Teď nemůžu. Mika vyvádí!“ *Buch.*

„Bezva, to ti děkuju!“

Tohle se nám s Kyrou moc často nestává. Jsme dobrý pár, mluvíme spolu, máme o druhého starost, ale když je krize, vyplavou na povrch naše horší stránky. Kůže nad Yangovým levým okem už se úplně roztrhla a je pod ní vidět bílá membrána. Teď není čas, abych běžel do sklepa pro bednu s nářadím. Sáhnu pro nůž na máslo a zkusím jeho špičku použít jako šroubovák. Jenže konec je příliš široký, na maličký kovový křížek v hlavičce šroubu dokonale nepoužitelný. Nakonec vrážím nůž pod víko panelu a vší silou zatáhnu. Ozve se zapraskání, kus bioplastu v barvě lidské kůže odletí na podlahu a Yangův ovládací panel je otevřený. Tisknu spouštěcí tlačítko a čekám, až matné modré světýlko vyhasne. Yang se narovná na židli se znepokojujícím klidem, jako by něco nebylo v pořádku, načež nakloní hlavu k oknu. Kardinál usazený na lavičce za oknem odletí. Pak se Yang s jakýmsi vnitřním povzdechem zhroučí a hlava mu padne na prsa. Osvětlení pod kůží vyhasne a dodá jeho rysům nezdravě popelavý odstín.

Slyším, jak Kyra sestupuje s Mikou ze schodů. „Je Yang v pořádku?“ volá.

„Nechodte sem!“

„Mika chce vidět bratříčka.“

„Do kuchyně nechodte! Yang na tom není dobře!“ Od kuchyňských stěn se odrážejí tlumené kroky manželky a dcery, jak se spolu vracejí po schodech nahoru.

„Do prdele,“ ulevím si tiše. Že na tom není dobře? Z Yanga je sračka na vyhození, a já navíc zničil kryt jeho panelu. Bůhví kolik to bude stát. Vytáhl jsem mobil a zavolal do firmy Bratři & sestry, aby mi pomohli.

■ ■ ■

KDYŽ JSME PŘED třemi roky Miku adoptovali, vypadalo to jako docela osvícený krok. Chápali jsme to jako naši malou vzpouru proti klonování. Oba jsme s Kyrou běloši, patříme ke střední třídě a vedeme pohodlný život vyvolených. Říkali jsme si, že je načase to světu něčím splatit. Že to bude Číňanka, navrhla Kyra. Po tom zemětřesení zůstaly naživu tisíce malých sirotků, Mika byla jedním z nich. Nedalo se proti tomu nic namítat, i když mi dělaly starost kulturní rozdíly – v soukromí jsem to Kyře jasně vyložil a během pohovoru jsem se o tom zmínil i v adopční agentuře. Všechno, co jsem věděl o Číně, jsem měl z fotografií a nápisů na sedácích s výzvou „Naučte se čínsky“ v restauraci Zlatý drak. Agentura navrhla, abychom si pořídili Yanga.

„Je to Velkej bráška, chůva a zásobárna kulturních znalostí v jednom,“ vysvětlovala nám ta žena. Podala nám barevný prospekt – bylo na něm červenými dračími písmeny napsáno *Čína!* – a poznamenala, že bychom to měli zvážít. Zvážili jsme to. Kyra

dělala čtyřicet hodin týdně v domácích potřebách Crate & Barrel a já pořád ještě pracoval na dvojité směny v potravinářském řetězci Whole Foods. Ta žena měla pravdu, budeme potřebovat někoho, kdo se o Miku postará, a nepadlo v úvahu, že bychom na to využili nějakého klona ze sousedství. Kyra ani já nejsme tak sebestřední, abychom si mysleli, že stojí za to vyrábět naše kopie, a *dokonalé* děti od sousedů by naši dcerku uváděly do rozpaků. Yang navíc přišel s obrovskou kulturní výbavou, na jakou bychom se s Kyrou nikdy nezmohli. Měl v sobě naprogramované vše od mateřské školky po přípravku na vysokou a dokonale chápal čínské národní svátky jako obřad vztyčování vlajek a svátek duchů. Věděl o měsíčním koláči i o létajících lampionech štěstí. Až bude Mika starší, je možné ho za dvě stovky vylepšit na verzi, která ji naučí tai-či a akupresuru. Uvažoval jsem o tom. „Mohl bych se naučit mandarínsky,“ poznamenal jsem, když jsme toho večera leželi v posteli. „Prosím tě,“ namítla Kyra, „na takovou pitomost radši zapomeň.“ Tak jsem jí stiskl ruku a prohlásil: „Dohodnuto, budeme mít dvě děti.“

■ ■ ■

DORAZIL K NÁM plně naprogramovaný. Nemusel jsem ho učit baseball, krájet pizzu, jak jezdit na kole ani orientovat se ve filmech. Zprvu jsem ho zkoušel brát na různé výlety, aby se mezi námi vytvořil nějaký pocit sounáležitosti, jako by Yang byl zahraniční student, který u nás bydlí. Vzal jsem ho na stadion Comerica Park, aby viděl, jak válí Tygři. Seděl vedle mě, ujídal buráky, a když viděl, že jásám, napodobil to. Zvedl ruce nad hlavu, ale nevypadal, že by ho zápas

a všechno kolem kdovíjak bavilo. Nakonec jsem z těch pokusů o skamarádění, od návštěvy strašidelných domů po hraní fotbalu na plácku za domem, získal trapný pocit – jako by se mi Yang snažil vyhovět – a po pár měsících jsem to vzdal. Bydlel u nás, jedl jídlo, v ústraní vyprazdňoval svou žaludeční nádrž, čistil si zuby, četl Mice pohádky na dobrou noc, a když jsme zhasli, šel spát.

Přesto představoval významné obohacení našich životů. Dalo se na něj spolehnout, že naše hovory vždycky obohatí nějakým poznatkem o Číně, který nikdo z nás neznal. Vzpomínám si, jak jsem s ním jednou někam jel a v rádiu hráli ukázkou z festivalu etnické hudby, když vtom Yang ze zadního sedadla poznamenal: „Tahle píseň využívá xun, prastarý čínský dechový nástroj nastavený na třítónové mollové intervaly.“ Jindy nám prozradil nějakou kuriozitu jak z televizního kvízu. Jednou odpoledne jsme si dávali zmrzlinu v cukrárně Starý svět, když vtom se Yang otočil na Miku a řekl: „Věděla jsi, že zmrzlinu vymysleli v Číně před čtyřmi tisíci lety?“ Předkládal nám takové informace tak trochu nezúčastněně a my se snažili, aby od něj Mika tuhle jazykovou zvláštnost nepřevzala. V jeho větách nebyla ani stopa po nějakém zaujetí. Jako kdyby ho ta fakta vůbec nezajímala. Bylo to ovšem tím, že se jednalo o ranější model, to jsme s Kyrou naprosto chápali. A když k tomu člověk přičetl takové chvíle, kdy se Yang obrátil na Miku a řekl „Mám tě rád, sestřičko“, nedalo se popřít, že se stal naprosto přirozenou součástí naší rodiny.

■ ■ ■

Po DVACETI MINUTÁCH nezavěšování získávám informaci, že nám firma Bratři & sestry Yanga nevymění. Záruční doba vypršela před osmi měsíci, což znamená, že mám porouchaného Yanga, a jestli chci technickou podporu po telefonu, bude mě to stát třicet dolarů za minutu, jelikož se jedná o pozáruční servis. Zavěsil jsem. Yang tu pořád sedí se svěřenou hlavou. Dojdu k němu a stisknu spouštěcí tlačítko v naději, že třeba jen potřebuje restartovat. Nic. Žádné modré světlo, žádný zvuk, který by naznačoval, že se jeho tělo zahřívá.

Do prdele, pomyslím si. Osm tisíc dolarů v pytlí.

„Už můžeme dolů?“ křičí Kyra.

„Minutku vydržte!“

Odtáhnu Yangovu židli od stolu a vezmu ho kolem pasu. Chlad jeho kůže mě překvapil, je to poprvé, co jsem Yanga doopravdy objal. Přestože s námi žije skoro stejně dlouho jako Mika, myslím, že ho nikdy nikdo kromě ní neobjal ani nepolíbil. Občas se stalo, že ho někdo v žertu štouchl loktem a poznamenal něco vtipného jako „Usměj se, Yangu!“, ale dál naše dotyky nikdy nešly. Pevně ho sevřu, zatnu svaly na nohou a zvednu ho. Je těžší, než jsem čekal. Jeho váha neodpovídá tomu, že byl navržen jako osmnáctiletý mladík. Hodím si ho přes rameno a vyrazím s ním přes obývací k autu.

Soused George vedle hrabe listí. Je to docela milý chlápek, ale je úplně jiný než my. Obě jeho děti jsou klouny, řídí auto na hybridní pohon a na nárazníku má nálepku s nápisem POKUD JDE O MĚ, JE SLUNEČNÍ ENERGIE DOBRÁ JEN NA OPALOVÁNÍ. Když otevřu kufr, vzhledne. „To je Yang?“ zeptá se a opře se o hrábě.

„Jo,“ odpovím a složím Yanga do kufru.

„A doprčic. Co se mu stalo?“

„Nevím. Seděli jsme normálně u snídane a najednou přestal fungovat. Musel jsem ho vypnout a už nenaskočil.“

„Krucí. Seš v pohodě?“

„Jo, dobrý,“ odpovídám automaticky, ale sotva to řeknu, dochází mi, že to není pravda. Nohy se pod mnou podlamují a obloha nad námi vypadá řidší, jako by kolem bylo míň vzduchu. Jsem ale rád, že jsem mu to neřekl na rovinu. Přece si nebudu vylévat srdce chlápkuvi, který sleduje Super Bowl s pomalovaným obličejem.

„Jedeš s ním k technikovi?“ zeptá se George.

„Vlastně ne. Chci ho odvézt do rychloopravny Quick Fix a zjistit...“

„Tam ho nevoz. Mám dobrého technika, vozím k němu Tigera, když nechce poslouchat. Ten chlápek bydlí až v Kalamazoo, ale vyplatí se za ním jet.“ George vytahuje z peněženky navštívenku. „Prohlídne Yanga a opraví ti ho za třetinu ceny, kterou by ti napočítali vydřiduchové v Quick Fixu. Řekni Russovi, že tě posílám.“

■ ■ ■

RUSS GOODMAN MÁ SERVIS dvě míle od dálnice uprostřed řady průmyslových skladů. Dílna je vmáčknutá mezi Mikeovu opravnu tlumičů a obchůdek nazvaný Dávne časy u Staceyho – ale je to spíš neuspořádaný sklad použitých věcí, který má za výlohou staré pušky, iPody a ocelové pasti na medvědy. Venku stojí dva muži v čepicích a kostkovaných košilích a pokuřují. Když zastavuju s vozem u Mikeových zrezivělých tlumičů

a barelů na olej, pozorují mé auto na sluneční pohon jak pes uhranutý mouchou.

„Zdravím,“ prohodím směrem k nim, sotva vystoupím z vozu. „Hledám Russe Goodmana. Volal jsem mu předem.“

Vyšší z dvojice, chlápek ve středních letech s šedivým strništěm a ošlehanou tváří, na druhého kývne, jako že hovor je u konce. „To bych byl já,“ oznámí. Chystám se, že mu podám ruku, ale on jen potáhne ze zbytku cigarety a vyzve mě: „Tak se kouknem, co tu máte.“ Místo podání ruky tedy otevřu kufr. Yang tam leží vedle startovacích kabelů a čističe na mytí předního skla a nohy má složené pod tělem. Hlava se mu zkroutila v nepřirozeném úhlu, jako kdyby si chtěl položit bradu na rameno. Russ stojí vedle mě, má silná předloktí a páchne tabákem. Povzdechne si. „Vy jste přivez Korejce,“ řekne naprosto věčným tónem. Russ patří k tomu typu lidí, jimž se celý život snažím vyhýbat; vzadu na dodávce má nejspíš nálepku KLONUJEME JEN SVOJE LIDI.

„Je to Číňan,“ upozorním ho.

„To je stejný,“ Russ na to. Vzhledne a směrem k druhému muži zavrtí hlavou. „Tak jo,“ prohlásí, „odneste ho dovnitř, kouknu se, co se mu stalo.“ Odchází, a když vstupuje do krámu, znova potřese hlavou.

Russův podnik je vybaven pultem s telefonem a pokladnou. Proti pultu stojí stůl s kávovarem, umělohmotnými kelímky a sušeným mlékem. U stolku jsou dvě vinylové židle, na kterých leží pohozené časopisy. Dveře do dílny jsou otevřené. „Vemte ho dovnitř,“ vybídne mě Russ. Následuju ho do zadní místnosti a Yanga nesu přes rameno.

Dílna je plná částí těl, spínacích desek, kabelů a nástrojů. Podél stěny visí oddělené paže, dvojice kolen, nohy různých velikostí a hlava mladé dívky, asi sedmnáctileté, se zrzavými vlasy. Pracovní stůl je posetý kusy kůže a leží na něm umělohmotná krabice plná ženských dlaní. Všechny odstíny kůže jsou bělošské. Uprostřed místnosti stojí starý masážní stůl pocákaný olejem. Nejspíš kousek, který si Russ pořídil u Staceyho v Dávných časech. „Pojďte dál a tamhle ho položte,“ povídá Russ. Položím Yanga na masážní stůl břichem dolů a hlavu umístím do malého otvoru ve stole.

„Nevím, co se mu stalo,“ začnu vysvětlovat. „Celou dobu byl v pořádku a dneska ráno přestal fungovat. Pořád dokola mlátil hlavou do stolu.“ Russ na to nic neřekl. „Napadlo mě, jestli se nemohlo stát něco s jeho pevným diskem,“ dodávám a připadám si jako idiot. Nemám přece ani tušení, co se mu přihodilo. Ale o tomhle se George zmínil, že by bylo dobré to prověřit. Měl jsem přece jen jet do Quick Fixu. S těmi mladými technikami s uhlazeným vystupováním se cítím daleko příjemněji. Russ pořád nic neříká. Sundá ze zdi paličku a křížový šroubovák. „Myslíte, že se to dá opravit?“ zeptám se.

„Uvidíme. Na dovezeném zboží normálně nedělám,“ odpoví a poprvé od mého příjezdu se mi podívá do očí, „ale když znáte George, otevřu ho a kouknu na to. Radši si jděte sednout ven.“

„Jak dlouho myslíte, že to bude trvat?“

„To budu vědět, až ho otevřu,“ prohlásí Russ a oře si dlaně do džín.

„Jasně,“ přikývnu pokorně a nechám Yanga napospas Russovi.

V čekárně si naleju do kelímku kávu a rozmíchám v ní sušené mléko. Položím kelímek na stůl a prohlídnu si časopisy. Najdu tu *Zbraně a střelivo*, *Rady pro opraváře*, *Bratři & sestry* – zase magazíny odložím. Stěna za pultem je pokrytá fotkami Russe a jeho dětí. Všechny vypadají přesně jako on a mezi nimi je pověšená malá cedulka s americkou vlajkou a heslem V RUDÉ, BÍLÉ A MODRÉ NENÍ ANI TROCHU ŽLUTÉ.

„Pfff,“ ulevím si si podvědomě podrážděným odfrknutím. Tyhle žvásty se objevily během invaze do Severní Koreje, kdy celý národ změnil barvu své slavnostní stužky ze žluté na modrou. Ann Arbor je docela pokrokové město, ale když se tam Kyra a já vydáme mezi lidi s Mikou a Yangem, najde se dost místních, kteří se nám nedokážou podívat do očí. Týká se to i aktivistů hnutí Zastavte válku. Hned první Vánoce Kyru, Miku, Yanga i mě na letišti šacovali jednoho po druhém a já si tehdy poprvé uvědomil, že rozdíl mezi Číňanem, Japoncem a Jihokorejcem nikoho nezajímá – v očích Američanů se všichni stali hrozbou. Rozhodl jsem se, že tady nebudu civět na Russovu rasistickou propagandu, a vydal jsem se zkontrolovat pasti na medvědy.

„JE PO NĚM,“ povídá Russ. „Můžu mu vyměnit vnitřnosti, víceméně ho dát do pořádku, ale bude vás to stát zhruba stejně, jako kdybyste si koupil nějakýho z druhý ruky.“

Stojím tam a koukám na Yanga, který leží na masážním stole a ze zad mu vyhřezává změř červených a zelených drátů. Přestože jeho pokožka ztratila tu pulzující

barvu, pořád vypadá hebcce, jako když k nám domů přišel poprvé. „Nemůžete s tím přece jen něco udělat?“

„Hlasovej box a jazykovej systém pořád ještě fungujou. Jestli chcete, můžu vám je vyndat. Dcera s ním bude moct mluvit, jen to prostě nebude mít žádněj obličej. Přijde vás to na šedesát babek.“ Russ přede mnou uhýbá pohledem a utírá si ruce do hadru. Myslím na tu cedulku ve vedlejší místnosti. No jasně, napadne mě, umím si představit, jakou udělá Russovi radost, když bude moct Yanga vykuchat.

„Ne, to nebude třeba. Prostě ho zase odvezu domů. Kolik vám dlužím?“

„Nic,“ odpoví Russ. Podívám se na něj. „Znáte George,“ nabídne mi vysvětlení. „Navíc se mi ho nepodařilo spravit.“

■ ■ ■